

50

LETNICO
obhaja letos
"Amerikanski
Slovenec"

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKE LIST V AMERIKI

Časlo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do smage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGU; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKÉ ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKE
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 117.

CHICAGO, ILL., SREDA, 18. JUNIJA — WEDNESDAY, JUNE 18, 1941

LETNIK (VOL.) L

Rusko-nemški spor še v ospredju-Afriška fronta živahna

Angležem bi spor koristil, a tudi škodil

V slučaju nemškega spopada z Rusijo bi se nazijski pritisk na Anglijo prenehal. — Nasprotno pa bi znal ta spor Angliji tudi znatno škodovati.

London, Anglija. — Nobe-nega dvoma ni o tem, da bi se v slučaju izbruha dejanskega spopada med Nemčijo in Rusijo Angleži globoko oddahnili. Z gotovostjo bi se namreč lahko pričakovalo, da bo Hitler večino svoje armade potreboval proti mogočni ruski sili, in tako bi bila ne samo odstranjena nevarnost direktnega vpada na angleško otočje, vsaj za letos, marveč bi se najbrž nehali tudi zračni napadi na angleška mesta. Predno bi se Hitler, v slučaju, da znaga nad Rusijo, zopet lahko obrnil proti njim, tako razmotrivajo Angleži, bi si oni sami svojo oboroženo silo tako izpopolnili, da bi bila ta zmogla ne samo odbiti napad, marveč celo podvzeti tudi ofenzivo.

S tega vidika bi bila torej vojna med sovjeti in naziji za Anglijo nadvse dobrodošla. Istočasno pa bi imela ta za nje tudi slabe strani. Kakor se trdi, je glavna točka, okrog katere se suče rusko-nemški spor, sovjetska zapadna pokrajina Ukrajina. Ta je izredno bogata na žito in, ako bi se jo Hitlerju posrečilo zasesti, bi se s tem na mah rešil njegov največji problem, namreč prehrana nemškega prebivalstva. Tako bi bil zmogel, voditi vojno v nedoglednost.

Druga slaba stran, katere se boji Anglija, je pa ta, ker bi rusko-nemška vojna znala napraviti zmedo v ameriškem javnem mnenju. Doslej so imeli Angleži v prav znatni meri uspeh, da so prepričali Amerikane, da bi poraz Anglije pomenil direktno nevarnost za nje same od strani Hitlerja, in so ti ravno zato pri volji, da nudijo neomejeno pomoč Angliji ter nekateri celo propagirajo za direktno napoved vojne. Ako pa bi se nemška vojna mašina obrnila na drugo stran, proti vzhodu, je zelo verjetno, da bi se navdušenje Amerike za pomoč Angliji znalo do nevarne meje ohladiti in pošiljke blaga ukiniti. Podobno razpoloženje bi se utegnilo pojaviti tudi v tistih par državah v Evropi, ki se niso doslej nagubile še niti na to, niti na drugo stran.

In še ena nevarnost bi grozila Angliji, namreč v verskem oziru. Naziji so sicer znani, da nimajo za krščanstvo dosti smisla, ter so kazali vse prej kakor pa prijateljstvo do raznih njegovih verskih ločin. Vendar pa so se vsaj toliko vzdrževali, da niso direktno zatirali vere zaradi nje same, marveč so nasprotovali bolj le organiziranim religijam. Komunistična Rusija pa si je nasprotno vzela na tarčo vero kot tako ter jo zatirala s pomočjo svojih organizacij brez-

ZAHTEVAJO BOJEVIT NAS-STOP PROTI NEMČIJI

Washington, D. C. — Za incident, ki se je pripetil v maju, ko je bila, kakor že poročano, na južnem Atlantiku potopljena neka ameriška trgovska ladja od nemškega podmornika, ste zgrabili obe struji, tista, ki je za vojno, in tista, ki je proti njej, ter na podlagi njega izvajate na predsednika pritisk vsaka za svoje ideje. Ena organizacij prve struje je pokazala še posebno bojaželjnost ter zahtevala od predsednika, naj direktno prične vojno proti nemški mornarici. Izdala je proglas, ki sta ga med drugimi podpisala tudi Mrs. Coolidge, žena bivšega predsednika, ter senator Carter Glass, v katerem se agira za takojšen napad na Hitlerja. Zahteva se, naj ameriška mornarica strelja na vsak podmornik ali drugo ladjo osišča, katero bo zapazila, in, da se naj preklicje nevtralnostni zakon ter se ukinejo diplomatski odnosi z osiščem.

Z NIGRI NE SME BITI IZJEME

Washington, D. C. — Predsednik Roosevelt se je obrnil zadnjo nedeljo na vodstvo urada za produkcijo z naročilom, da se pri obrambnih delih ne sme delati za nigre izjema. Dejal je da je prejel pritožbe iz raznih krajev širom dežele, da v tovarnah z obrambnimi naročili odklanjajo nigre, ki zaprosijo za delo. To se mora nehati, je povdaril, češ, da drugače prakticiramo doma iste metode, proti katerim se borimo v tujemstvu.

NEMŠKO UČITELJSTVO MORA DELATI

Berlin, Nemčija. — Učiteljskemu osebju v Nemčiji je bil izdan ukaz, da mora letošnje počitnice porabiti za ročna dela, in sicer na polju in v tovarnah. Najmanj štiri tedne počitnic bo moralo učiteljsko posvetiti temu delu. Nekatere učiteljice bodo morale v tovarnah nadomestiti tamkajšnje delavke, ko bodo te dobile dopust.

TOVARNA POD VOJAŠKO STRAŽO

Prizor pred tovarno North American Aviation v Inglewood, Cal., ko je vojaštvo, poslano od federalne vlade, za nasajenimi bajoneti nastopilo proti stavkarjem in jih razgnalo. Obrat v tovarni se je nato otvoril pod vojaško stražo in to stanje se zdaj traja.

Britanci podvzeli ofenzivni sunek na Libijo

Na egiptovsko-libijski meji prišlo do živahnih aktivnosti, podvzetih od Britancev. — Uspeh še ni gotov, kajti naziji imajo v Libiji močno armado.

KRIŽEM SVETA

Hongkong. — Semkaj je prispelo te dni sedem mladih Norvežanov, ki pripovedujejo, da so prepotovali z aeroplanom celo Evropo in Azijo, da bodo lahko stopili v vojno proti nazijem. Od tukaj bodo nadaljevali pot v Kanado.

Vichy, Francija. — V novih zakonih, ki jih je francoska vlada sklenila proti Judom, se odreja, da mora vse judovsko prebivalstvo tekom enega meseca pisмено prijaviti svoj poklic in navesti, koliko ima premoženja.

London, Anglija. — Francoski general Gentilhomme, ki je pred padcem Francije povelejal zavezniškim četam v Somaliji, a se je pozneje pridružil "svobodnim Francozom," je bil te dni v boju v Siriji od neke bombe ranjen. Zlomljeno ima roko.

SMRTNA KOSA

Chicago, Ill. — Ta ponedeljek zjutraj je preminul rojak John Spilak, ki zapušča tukaj soprogno Ano, eno sestro v New Yorku ter štiri sestre v starem kraju. Truplo leži na domu, 2741 No. Melvina ave., od koder se bo pod vodstvom Zefranovega zavoda vršil pogreb v četrtek zjutraj ob 10. uri v cerkev St. John Bosco, Mc Vicker in Belden ave., od tam pa na pokopališče sv. Jožefa.

MEDSEBOJNO OBMETAVANJE Z BOMBAMI

Rim, Italija. — Kakor poročajo tukajšnje vrhovno poveljstvo, so italijanski aeroplani vprizorili zadnjo nedeljo oster napad na egiptovsko mesto Aleksandrijo, ki je doživelo že v petek prej podobno bombar-

Kairo, Egipt. — Na fronti v severni Afriki, namreč na meji med Egiptom in italijansko Libijo, je vladal dokajšen mir že par mesecev, namreč, odkar so morali Britanci napraviti znani umik. Te dni pa so se aktivnosti na tej fronti nenadno oživele, čemur je dala inicijativo britanska vojska. Kakor je namreč nje vrhovno poveljstvo objavilo v ponedeljek, je podvzela proti nemško-italijanski obrambni črti oster ofenzivni sunek in tudi z znatnim uspehom. Aktivnosti se nadaljujejo, pravi poročilo.

Ali se bo iz tega sunka izmilla ofenziva v večjem obsegu, je še negotovo. Vprašanje je tudi, ali so se mogli Britanci tekom zadnjih mesecev tako ojačati, da bi bili take ofenzive zmogni. Razne ugotovitve namreč kažejo, da imajo naziji v severni Afriki okrog pol milijona mož, dobro založenih z vsemi mehaniziranimi bojnimi sredstvi, ter bi torej nastop proti njim ne bil tako enostaven.

PROSLAVA AMERIKANIZMA V CHICAGU

Chicago, Ill. — Kljub deževnemu vremenu se je zadnjo nedeljo popoldne zbrala množica nad 30.000 oseb v Soldiers' Field, da izrazi vdanost ameriškim idealom. Zborovanje se je vršilo pod pokroviteljstvom delavstva in med odličnejšimi govorniki, ki so nastopili, je bil Father Flanagan, vodja znanega "Boys' Town," dalje governor Green ter župan Kelly.

diranje. Priznava pa se, da so istočasno britanski aeroplani podvzeli podoben napad na mesta v Libiji, ki jih imate zasidene državi osišča.

Iz Jugoslavije

Zanimive vesti, ki jih je prejelo dopisništvo centralnega tiskovnega urada pri kraljevem poslanstvu v Washingtonu od jugoslovanske vlade. — Smrtna kosa in druge zakasnele vesti iz rodni krajev.

Iz podjarmljene Jugoslavije

Washington, D. C., 7. junija. — (JK) — "Prejetih je nekaj zelo značilnih vesti iz Hrvaške. Kakor je že znano, so začeli izvajati preganjanja predvsem Pavelčevi organizaciji vstavev in Frankovcev. Zelo značilno je pa to, da javljajo poročila, ki so vredna vsega zaupanja, o popolnoma pasivnem stališču Hrvaške kmečke stranke in odločnem stališču drja. Vladka Mačka, ki je ponovno odklonil ponudeno sodelovanje s Pavelčem. Med hrvaškim narodom samim postaja Pavelč z vsakim dnem čedalje manj priljubljen, med tem ko naletava njegovo razdiralno in izdajalsko delo na čimdalje večje težave."

"Položaj Srbov na Hrvaškem je verjetno najtežji. Zanje je v Zagrebu ustanovljena posebna mestna četrt za stanovanje. Izstop jim je po desetih zvečer prepovedan. Nositi morajo posebne znake na rokavi in za vsako odhajanje iz mesta si morajo iskati posebnega dovoljenja."

"Še ena zanimiva vest meče pravo luč na razmere v podjarmljeni Jugoslaviji. Zaznava se o pogostih spopadih med raznimi okupacijskimi oblastmi in vojaškimi edincami Nemcev, Madžarov in Bolgarov. Med okupacijskimi silami teh treh držav je prišlo do velikega nasprotstva. Določanje novih 'meja' je dovedlo do mnogih preprirov, a čisto celo do odprtih spopadov. Prava slika šakalov, ki se koljejo okoli plena. Posebno v Bolgariji vlada velika vznemirjenost glede izida vojne. Bolgarski narod se dobro zaveda izdajstva, ki ga je storil nad Srbi — svojim najbolj bratskim narodom. Bolgarski narod čuti, da nima današnje razkosanje Jugoslavije, v katerem ima on viden delež, nobene pravne, etnične, ne etične podlage. Iz tega razloga trepetajo bolgarski narod pred končnim izidom današnje borbe. Z velikim nemirom misli na čas, ko bo z mazo demokracij oživljena Jugoslavija, izkrcavljena in izmučena, pogledala svojim izdajalskim sosedom iz oči v oči."

"Tuđi ob nepopisnem teroru in mučniškem življenju pod strašno okupacijo je držanje našega naroda izborna. Niti najstrašnejšemu, nečloveškemu postopanju okupacijskih oblasti se ni posrečilo omajati njegove vere v zmago pravice in v končno osvobodjenje."

Maščeval se je

V Orešju pri Sevnici ob Savi se je pojavil nad gospodarskim poslojem posestnika Rudolfa Ocvirka močan ognjen zubelj, ki je poslopje uničil do tal. Škoda, ki je nastala, ceni-

jo na okrog 50.000 din. Ocvirk pa je bil proti požaru zavarovan pri "Slaviji" v Ljubljani le za 4.500 din.

Zgradbo je zažgal Franc Guček, oče Ocvirkove žene Terezije, ki je imel zgovorjen preužitek pri zetu. Zjutraj se je Guček začel s hčerko nekaj prepirati zaradi preužitka, potem pa je počel s sekro razbijati po hiši. Medtem je laže ranil Terezijo, nato po odšel h gospodarskemu posloju, kjer je zažgal suho seno, sam pa se je postavil na kraju požara in odganjal Terezijo, ki je hotela rešiti, kar bi se bilo pač rešiti dalo. Gučku pa nastala škoda še ni bila dovolj in je hotel zažgati še hišo, pa se mu ni posrečilo. Nato je pobegnil iz Orešja. Seboj je vzel sekro in vrvi, kar da slutiti, da se je odločil za samomor.

Žrtve dela

V premogovniku tvrdke "Bomemije" v Osenici pri Celju je prišlo do težke nesreče, katere žrtev je postal 29 letni rudar Ivan Petek iz Zagrada pri Celju. Pri delu ga je namreč zgrabil žerjav in mu odtrgal levice nad komolcem. Nesreča neža so morali oddati v bolnico.

Smrtna kosa

V Trebnjem je umrl Franc Godnjavesc, posestnik in gostilničar. — Na Blejski Dobravi je umrla Ivana Mulej, posestnica. — Na Mirni je umrl Mihael Strah, svojčas ugleden posestnik in znan usnjak, ki je z umnim in marljivim delom zelo razširil in povzdignil svojo obrt. Pred leti je bil tudi župan in potem dolgo let občinski odbornik. Star je bil 85 let.

Pod vlak

Na železniški progi pri studenškem mostu v Mariboru so našli nekega jutra vsega razmesarjenega 23 letnega gostilničarjevega sina Ivana Anderlaha iz Studencev. Kolesje vlak je prerazlo njegovo truplo na dvoje. Sumijo, da je dejanje izvršil v trenutku popolne duševne depresije, zaradi težke neozdravljive bolezni, na kateri je že več let bolehal.

Mlad utopljenec

Smrtna nesreča se je pripetila na Barju, v naselju Hauptmanca. Okolica je bila deloma pod vodo, zaradi narastle lšice. Svet je pa tam že itak močvirnat. Triletni Miroslav, sinček posestnika Jožeta Tonija je zabredel v močvirje in utonil. Domači so prvotno mislili, da je fantek odšel k sosedom in ga niso takoj pogrešali. Po daljšem iskanju pa je malega utopljenca našel njegov 13 letni bratec.

"ŠIRITE AMER. SLOVENCA"

